

Mes i dia?

Josep-Lluís Carod-Rovira, polític i escriptor

El poble català ja ha fet la meitat de la seva feina: mobilitzar-se pacíficament. Ara li manca l'altra: anar a les urnes. El president ha de reunir el Pacte pel Dret a Decidir, sense dilacions, i fixar una data perquè el poble voti, en referèndum o en eleccions. Ja tenim el poble i l'any. Només resta posar data i dia. Sabem què volem i ho volem ara. Espanya desconcertada, el món ens mira. Cal un gest decidit i valent. Hi ha un poble que vol ser lliure i que espera.

Triar bé la pregunta

José García Montalvo, professor de la UPF

Arribats a aquest punt, i després de l'èxit de la Via Catalana, no queda un altre remei que buscar una solució política que eviti el xoc entre dos principis bàsics: la democràcia i la legalitat. Existeixen dues possibilitats per plantejar una consulta legal a Catalunya sempre que es triï adequadament la pregunta. Si, com diu el govern central, hi ha una majoria silenciosa, per què no deixar que s'expressi? Ha arribat el moment de la negociació sense amenaces. L'hora de les cessions per ambdues parts, ja que una negociació consisteix en això.

Fer-ne via

Maria Mercè Roca, escriptora

Dimecres vam fer una immensa Via, i ara toca fer-ne molta via, que vol dir afanyar-se. A fer què? Doncs a eixamplar la majoria social favorable al dret a decidir, a fer arribar el missatge de progrés i supervivència a les persones a qui encara no ha arribat, a encoratjar els tebis, a crear estructures d'estat, a fer fora les pors, a buscar complicitats al món, i a empènyer els nostres representants que busquin de seguida una data del 2014 i convoquin el referèndum, amb una pregunta inequívoca, que es respongui amb un sí o amb un no. Va, fem-ne via, que és tard!

Una solució pel 2014

Vicent Partal, director de Vilaweb

La Via Catalana arriba un any després de la, per a alguns sorprenent, manifestació de l'any passat. Hi suma gent, hi suma capacitat organitzativa i hi suma claredat en l'objectiu. Demuestra que allò no era una flor d'un dia i que la majoria del país vol solucionar aquest tema i vol fer-ho ràpid. El repte de l'endemà és que els polítics es posen a l'alçada de la gent. I que ens proposen pel 2014, no pel 2016, una manera de trencar amb el passat i d'iniciar el cicle nou que el país reclama i que passa per la independència.

I després de l'èxit de la Via Catalana cap a la Independència, què cal fer?

Un centenar d'articulistes i personalitats responen a aquesta pregunta per a El Punt Avui i consideren, majoritàriament, que la consulta sobiranista no es pot demorar més enllà del 2014

Guanyarem

Bernat Dedéu, filòsof i músic

Guanyarem perquè, com deia Kant, l'entusiasme és un sentiment que exposa el bé moral i ens mou a efectuar-lo. Vencerem perquè estímem tant els catalans que volen continuar essent espanyols que volem que el seu "no!" tingui més pes que el de Rajoy. Hi arribarem perquè hem après que no podem assolir la llibertat sense sacrificar-nos. I serem Europa, perquè la nostra capital ha tingut exposicions universals, perquè ha guanyat uns Jocs a la primera i amb un anglès maragallí, esbojarrat, impecable.

La societat empeny

Antoni Segura, catedràtic d'història a la UB

Com altres cops, la força de la societat civil empeny els polítics i marca el full de ruta: consulta, el 2014. No hi ha volta enrere. Ho diu el carrer i ho diuen les enquestes, entorn del 80% dels ciutadans volen que es faci la consulta i una majoria vol la independència. Si el govern espanyol impedeix la consulta, per aquest 80% no haurà deixat altra sortida que demanar empara als organismes internacionals –començant per Brussel·les– per fer un referèndum d'autodeterminació després d'unes eleccions plebiscitàries. Pura democràcia: decisió dels ciutadans; majories i respecte a les minories.

A votar

Rita Marzoa, periodista

Ara, a votar. Hauríem pogut posar urnes a cada tram, i més d'un milió sis-cents mil persones haurien votat "sí". Però no volem firetes. Cal que els nostres representants polítics estiguin a l'altura, perquè el poble ja ho està. Els qui omplien els carrers i carreteres i els qui no perquè no són partidaris de la independència. Sí, ho volem decidir tot, però no cal mirar cap a una altra banda per dir-ho. Sí, volem fer-ho democràticament, i no acceptem que antidemocràticament se'ns impedeixi fer-ho. Jo no vull res més ni res menys que votar. Decidir el futur de la meva nació el 2014.

Després de la Via

Germà Bel, economista i professor de la UB

La Via va ser un èxit massiu. Confirma l'existència d'un amplíssim suport a la potestat dels catalans i catalanes de decidir el nostre futur. I expressa el suport explícit a la creació d'un estat propi, independent. Cal felicitar l'ANC, mostra de la vàlua del capital social a Catalunya. S'ha de mantenir l'esforç organitzatiu per continuar canalitzant i eixamplant el suport social a la independència. I les institucions representatives de Catalunya hauran de gestionar políticament aquesta força, i traduir-la en decisions.

Una acció política decidida

Josep M. Fonalleras, escriptor i periodista

Hi ha una certa percepció en l'ambient, l'endemà, similar a la que els socis i simpatitzants del Barça experimenten justament l'endemà d'haver guanyat la Champions. Una alegria difusa i compartida, alhora sòlida i persistent, però també evanescent, que es fonamenta en la recent victòria. Bravo. Però també sap, l'aficionat, que l'any que ve hi haurà una altra Champions i una altra lliga i... ¿No hi ha d'haver una decidida acció política perquè la reivindicació no s'assembli a aquesta "continuïtat dels parcs"?

Emancipar-nos

Josep Maria Casasús, periodista

A més de bastir o enfortir estructures d'estat, cal també posar l'accent a vigoritzar-les i omplir-les de continguts de qualitat mitjançant accions eficients en la formació del jove en tots els àmbits del coneixement i del treball. Ens hem d'emancipar mentalment de la mediocr cultura política forana que ens ha dominat. Hem d'excel·lir pels valors de rigor, esforç, tenacitat, responsabilitat i talent –arrelats en la nostra cultura nacional– i posar-los al servei de la prosperitat de la nova Catalunya.

Rubicó

Enric Vila, *escriptor i periodista*

Hem creuat el Rubicó i l'Estat ja no ens podrà aturar sense l'ajut d'un conflicte internacional. Per bé que vagin les manifestacions, però, només si la nostra determinació converteix la unitat d'Espanya en una opció més cara que la independència, assolirem la llibertat. La Via Catalana no desafia només Madrid. També desafia una aristocràcia europea decadent que compensa la seva pèrdua de poder espoliant dels seus propis territoris. Només si Catalunya s'allibera abans que esclati la tempesta ens estalviarem pagar els plats trencats dels canvis que vindran.

Seny i rauxa

Jaume Clotet, *periodista*

Els catalans sempre hem contraposat el seny a la rauxa, i a la inversa. Però la força del nostre país és la combinació d'ambdues actituds. La rauxa de la Via Catalana i la manifestació de l'any passat ha de combinar-se amb el seny de culminar el procés sobiranista. Ara cal fixar la data de la consulta i la pregunta, i que ERC entri al govern. Però si la consulta no és legal i no es pot fer amb garanties, les eleccions plebiscitàries seran l'únic camí. I el menys important és si seran el 2014 o el 2016.

Saltar la paret

Elisenda Paluzie, *prof. de teoria econòmica*

La independència és l'objectiu que mobilitza més i que genera més il·lusió. Però hi haurà un moment en què s'haurà de saltar la paret, i ho hauran de fer el nostre Parlament i el nostre govern. El que haurien de saber ja, després de les consultes populars, de les manifestacions, i de la Via, és que al darrere tenen un poble que no s'arronsarà, i que estarà disposat a fer el necessari per garantir l'èxit: constituir les meses electorals del referèndum i pagar els impostos i les cotitzacions a una agència catalana.

Optimisme i tempraça

David Murillo, *professor d'Esade*

I ara què? Pacència: som cada cop més a prop. Perseverança: no més no ens cansem, sinó que sumem. Optimisme: mai els catalans havíem arribat tan lluny fent tan bé les coses. Confiança: en les nostres institucions i en la societat, que ens han dut fins aquí. Unió: contra els esforços desestabilitzadors, que n'hi haurà. Orgull: pel camí recorregut i per la manera. Il·lusió: decidirem nosaltres. Tempraça: hi haurà xantatges, traïcions i amenaces. Per als moments de dubte, tornem a llegir la llista des del començament.

Polítiques socials fortes

Àngels Guiteras, *Taula Entitats Tercer Sector*

L'Onze de Setembre ha mostrat, un cop més, la gran fortalesa de la societat civil a Catalunya. Per al Tercer Sector Social la prioritat, ara i sempre, ha de ser cohesionar tot el país entorn dels drets socials. Nosaltres apostem per enfortir la capacitat d'organització i acció del conjunt de la societat civil i la ciutadania per assolir els desafiaments socials i nacionals del moment. Ens cal confiança, compromís i acció conjunta per fer emergir Catalunya de la situació en què es troba. Ens cal seguir mobilitzant la societat i prioritzar la inversió en polítiques socials.

I ara, res

Josep M. Pasqual, *periodista i editor*

Després de participar en la Via Catalana estic encara més convençut que el nostre país no serà independent en un futur pròxim. Repetim l'error de l'any 1979, amb l'Estatut. Pensàvem que la reivindicació era una qüestió folklorica i ara continuem igual. Fins que una majoria significativa dels catalans no entengui que la sobirania és una qüestió política i jurídica, qualsevol espectacle de carrer o carretera només servirà per engrandir els àlbums de fotos familiars i per justificar la poca consistència, en conjunt, del compromís nacional diari.

Alguns dels participants de la Via Catalana al seu pas pel centre de Barcelona ■ ANDREU PUIG

Valentia i claredat

Melcior Comes, *escriptor*

La Via Catalana suposa un vertader punt d'inflexió per un motiu fonamental: ja no hi ha cap alternativa raonable al dret a decidir. Catalunya va sortir inequívocament a demanar una consulta, i a dir que si a l'estat català en cas de ser preguntada. La qüestió no es pot diferir més temps. Qui jugui políticament amb aquest tema en sortirà cremat. Ha arribat el moment de ser valents i plantejar les coses de manera molt clara. El catalanisme ha fet un tomb decisiu i irreversible.

Sumar-hi gent dins i fora

Xavier Graset, *periodista*

Doncs cal mirar de no perdre pistonada, perquè tanta energia distribuïda arreu no es pot perdre sense més ni més. Ara cal fer les coses ben fetes, i sumar gent dins del país, i també a fora, Espanya inclosa, amb una exposició clara d'arguments, defugint il·lusinismes, tocant de peus a terra i, sobretot, facilitant el debat i l'intercanvi d'idees i posicions. Sempre en clau solidària i inclusiva. I acompanyant les nostres institucions i confiant-hi, ja que sabran fer les passes necessàries per donar una resposta política al sentir popular.

La majoria silenciosa

Anna Figuera Raichs, *periodista*

El futur polític del nostre país implica, necessàriament, convocar els catalans a les urnes, a través d'una consulta per votar "sí" o "no" a la independència o bé en unes eleccions plebiscitàries. Aquesta Diada, 1,6 milions de persones han participat en la Via Catalana. I la vicepresidenta espanyola, Soraya Sáenz de Santamaría, té tota la raó quan diu que la seva obligació és escoltar, també, aquells que es van quedar a casa. El concepte *majoria silenciosa* és, però, pervers, sobretot si es confon *silenci* amb *complicitat*. S'atrevirà a exaudir tots els catalans autoritzant la consulta?

Independència

Germà Capdevila, *periodista*

Si una cosa ha quedat clara després de la cadena humana de la Diada és que el tema central de la política catalana és la independència, no pas el dret a decidir o l'etern miratge de l'encaix amb Espanya. La consulta és un instrument, però en cap cas és la demanda central dels catalans, que han deixat clar que el que volen és esdevenir un estat europeu lliure i sobirà. Si és mitjançant una consulta, una declaració parlamentària o unes eleccions plebiscitàries és accessori, és instrumental.

El procés no es pot alentir

Emili Valdero, professor de la UB

El gran èxit de la Via Catalana, amb una massiva participació que va superar les expectatives més optimistes, només té una possible lectura política: el procés que ha de conduir a la celebració d'una consulta als ciutadans de Catalunya per decidir si volen esdevenir un estat independent no té marxa enrere ni es pot alentir. El missatge que els assistents van enviar al president Mas va ser molt clar, s'ha de fer una consulta el 2014, no més tard, amb una única pregunta que contingui la secessió d'Espanya, que admeti com a respostes un sí o un no.

La cadena humana, farcida de gent en els trams de Mataró ■ QUIM PUIG

Quin estat volem?

Miquel de Palol, escriptor

Després de l'Onze de Setembre, i del de l'any passat, es constata que una part important de la ciutadania catalana vol un estat propi, i que cal contrastar-ho en una consulta a les urnes. Al marge d'aquesta qüestió merament mecànica, tot i que complexa, és hora de plantejar-se quina mena d'estat es vol, quin projecte social articularà una societat autogèdida. Quina és la figura de l'inconscient –i del conscient– col·lectiu, quins els continguts culturals, científics, de pensament, identitaris, més enllà de l'inevitable, necessari mestissatge característic de la modernitat.

Per una majoria favorable

Joan Abril Español, filòleg

L'èxit rotund de la Via Catalana ha estat la darrera demostració, pacífica i democràtica, que Catalunya serà el proper estat d'Europa no més enllà del 2014. El referèndum es farà perquè ens emparen la legalitat democràtica i la força imparable de l'opinió internacional. El pas següent serà que la majoria favorable a tenir un estat propi declari la independència, i es farà amb el sí irrenunciable del govern espanyol, pressionat per la Unió Europea i el món.

Consolidar les arrels

David Bueno, professor de genètica de la UB

Visualitzo el camí que ens mena a la independència com un gran arbre. Cal continuar treballant intensament per consolidar les arrels, ampliant la majoria social que hi dona suport amb arguments sòlids i raonables, i per reverdir les branques, dotant el projecte nacional d'un clar contingut d'estat –social, econòmic, polític, educatiu...-. Sense presses desmesurades però també sense deixar passar la finestra temporal que amb aquestes demostracions cíviques hem obert; si un arbre no reverdeix durant la primavera i consolida les seves arrels, corre el risc de no sobreviure.

Anar a la trencadissa

Quim Brugué, catedràtic ciència política UAB

La ciutadania ha convertit la Diada en un desafiament polític sense precedents. La dinàmica política i social ens ha fet travessar una porta i aquesta ha quedat tancada i barrada. Som en una nova estança, però no és habitable; només és un espai de transició i, per tant, un cop tancada la porta a la nostra esquena, hem d'obrir la que tenim al davant. Una porta que també està tancada i barrada. Hi truquem, però no sembla que ningú respongui, de manera que no ens quedarà més remei que donar-hi un cop de peu. No caldrà trencar-ho tot, però potser ja no podrem evitar alguna trencadissa.

Comú denominador

Miquel Berga, professor de la UPF

L'èxit de la Via confirma la persistència de molta, molta gent, i pot afavorir la simpatia internacional. Internament, caldrà veure com s'articula un mínim comú denominador que arrossegui la majoria tot i els entrebancs previsible, inclosa la manifesta incapacitat de l'Estat per administrar amb subtilesa la qüestió. Conscient del llarg camí, Mas sembla ara maldar per asserenar la travessia. És l'hora dels polítics i la política. Veurem Mas i Rajoy entrant junts a Barcelona amb un pacte estable entre Catalunya i Espanya i l'anunci d'un referèndum? Els aclamarà el poble? Estem en aquest punt.

Explicar-nos a Europa

Manuel Parés, doctor en dret

Amb les dades a la mà, Catalunya és el clúster agroalimentari més important de la Unió Europea, però encara no ens ho creiem prou. I quan parlem de crear estructures d'estat, això ho hauríem de tenir molt clar. És molt important que Catalunya ja vagi preparant, des d'ara (no a darrera hora), quin serà el seu paper dins les complexes estructures i institucions de la UE, i com hi participarà. Cal explicar bé aquesta importància a través del Parlament Europeu. Cal, en definitiva, que Catalunya expliqui bé a la UE que és el gran clúster agroalimentari d'Europa.

Cal ser persistents

Manolo Tomàs, Plataforma de l'Ebre

Jo crec que és un tema molt complex que indubtablement marcarà l'agenda política del país en els propers mesos. En aquest sentit, penso que fa a la Via Catalana, un agraïment a tota la gent que s'ha desplaçat fins a les Terres de l'Ebre. Aquest suport i aquest reconeixement seran molt necessaris també a partir d'ara, quan surti el Pla Hidrològic de Cañete.

Cirurgia urgent

Anna Carreras, escriptora

Palau i Fabre escriu *La vergonya* en aquest diari el 1979. Parla d'"una societat malalta. Les malalties acostumen a ser guarides, quan no han assolit un grau massa agut, per mitjà de la medicina. Quan aquesta és impotent, a voltes cal acudir a la cirurgia". Entrem a la sala d'operacions i tallem. No volem anestèsia, l'hem tastada i no ens serveix. Hem de ser lliures de manera natural. La llengua, la cultura, el fer propi: això és un país. El reclam independentista no és rauxa pura ni la bretolada de quatre radicals. És un crit unitari i urgent.

Per una llista conjunta

Cesc Batlle, enginyer industrial i MBA

Espanya il·legalitzarà qualsevol consulta i CiU sempre ha dit que vol fer-la per mitjans legals; per tant, no és farà. El que hauria de passar és declarar unilateralment la independència i després validar-la amb un referèndum. El que passarà, perquè CiU no s'hi atrevirà, és que ens veurem abocats a unes eleccions plebiscitàries a les quals els partits sobiranistes haurien de presentar-se amb un únic punt: declaració d'independència unilateral i validació per referèndum. Tant de bo haguem après del passat i poguessin fer una llista conjunta.

I ara, a votar

Jordi Badia, periodista

En els darrers tres anys, ens hem manifestat massivament dues vegades i hem enllaçat les mans de cap a cap del país i més enllà. Què més hem de fer? Som un poble amb afany de justícia i llibertat. Fa tres-cents anys que proven d'anorrear-nos, i encara hi som. La voluntat de ser és proverbial. Fer un referèndum i perdre'l costaria una generació de catalans i provocaria l'ofensiva implacable d'un espanyolisme que juga al vaitot. Tanmateix, hem de saber quants som i quina força tenim. És hora de comptar-nos en una votació vinculant i inequívoca.

Arribarà l'estrebada

Josep M. Ballarín, capellà i escriptor

En dic unes quantes, d'idees fermes:

1. Que ningú s'imagini pactar amb Madrid a les bones, una hora o altra arribarà l'hora de l'estrebada.
2. Encara que l'estrebada sigui difícil, això rai, el mal vindrà dels partits que, ficats en una cadena tan lleugera com la de les mans dels homes, buscaran un protagonisme que no es mereixen o sortiran de la corrua per esbravar-se amb La Caixa.
3. Avui dia, allà on som, els polítics com mai han de ser la veu del poble.
4. No esperem massa d'Europa.

Confiar en els partits

Jordi Cabré, escriptor

Ara, el procés polític. Els partits també són societat civil, i ho han de demostrar més que mai. Ells, a fer-ho possible. Els ciutadans, a no fer-ho més difícil del que ja és. Toca fer confiança en el compromís del president Mas i saber premiar –electoralment o no– els partits que més liderin el procés. Reconciliació amb la política: si govern i Parlament actuen de forma clara –però també eficaç– cap a la consulta, continuarem vivint una implicació ciutadana en política quasi inèdita a Europa.

Coherència política

Manuel Castaño, escriptor

La demostració de força demogràfica s'esvaeix si no va acompanyada d'un exercici constant de coherència política. La cadena bàltica del 1989 va tenir lloc quan el moviment independentista aconseguia una àmplia majoria a les cambres de representació soviètica. Qual-sevol modalitat de plebiscit ara com ara serviria només per constatar que mig país desconfia de l'altre mig, però les quatre circumscripcions tenen 47 diputats i 24 senadors a Madrid, que a finals del 2015 s'han de renovar. Llavors es veurà l'abast real del desafiament.

Que parlin les urnes

Joan Carles Gallego, secretari gral. CCOO

La ciutadania ha de poder expressar a les urnes els malestans que expressa al carrer. La política ha d'escoltar bé i entendre el que hi ha al carrer, els motius polítics i també els socials. Avui necessitem la màxima unitat civil, política i social, en què ningú es senti exclòs, que tothom tingui dret a opinar, que el respecte, la tolerància i el dret a decidir, com a exercici democràtic, sigui el full de ruta. En aquest procés hem de parlar també de la Catalunya social que volem i no perdre de vista que volem construir un model de país sense retallades.

Definir la república

Carles Castellanos, professor de la UAB

El poble ja ha fet saber la seva voluntat de ser independent. Ara calen dues coses: que el plebiscit d'autodeterminació es pugui fer el 2014, encara que no sigui dins la legalitat espanyola, i que com a poble comencem a treballar per definir i defensar els aspectes principals de la República Catalana Independent com a instrument per a una societat més democràtica, lliure i justa, per la qual hem lluitat i ens hem mobilitzat tanta gent. Ara cal que ens preparem a fons per a moments que seran definitius. La gran participació en la Via ens fa confiar en la força que necessitarem els mesos vinents.

Ara tenim visibilitat

Berta Bruna, editora de 'Lliures o morts'

Espero que passin coses, que el que va passar aquest 11 de setembre i el que va passar fa un any serveixi perquè la gent que encara no estan convençuts es convencin. I que serveixi també perquè políticament es faci tot el que s'ha de fer perquè almenys es faci la consulta i sapiguem què vol la gent. No estic gaire ficada en política, però una de les coses que més em sorprenen és que fa deu anys ningú es movia per res, ara, amb aquesta manifestació tan multitudinària i la Via Catalana, tenim visibilitat, i espero que ens permeti almenys la possibilitat de fer una consulta.

Les estelades també van ser grans protagonistes de la Via. A la imatge, a Girona ■ MANEL LLADÓ

L'hora de la política

Josep Maria Balcells, periodista i exdiputat

Torna a ser l'hora de la política, de la democràcia i de la pedagogia. La consulta independentista, que és un repte plantejat des de la ciutadania, ha entrat de ple en l'agenda política del govern i dels partits catalans, i ha de formar part forçosament de l'agenda política espanyola, i de manera més discreta però no menys efectiva, comença a entrar en l'agenda de Brussel·les. Rajoy no pot amagar el cap sota l'ala ni remar a contra corrent. S'hi juga la presidència i compromet fins i tot la represa econòmica.

Pels avis i els besavis

Ramon Solsona, escriptor

El gruix del poble ha dit prou i fa política anant fins on calgui amb les mans enllaçades i amb samarretes grogues. Ho fem per la dignitat dels avis i els rebesavis que ens van transmetre el tresor de la llengua i que no van poder viure plenament en català. Continuarem fent política amb els peus, amb les mans i amb les samarretes fins que els nostres néts i rebesnéts siguin lliures del tot i no hagin de sortir al carrer per reclamar el dret d'un país mil·lenari de decidir com vol viure.

Treballar de valent

Jordi Cervera, periodista

Ara comencen els problemes de veritat. Fins ara tot ha anat passant quasi com un joc. Ara és quan toca aparcar la festa al carrer i treballar en una direcció. I hi ha dues maneres de fer-ho: deixant-ho tot a mans dels polítics, amb la garantia que el camí serà una olla de grills en espiral on, com sempre, pesaran més els interessos personals i de partit que els de país, o assumir que l'activisme no és només sortir al carrer de groc i que cal treballar de valent, bé i tots junts per anar convenent el món dels nostres drets com a poble. I no serà senzill.

Avançar i sumar

Àngel Castiñeira, professor d'Esade

És clau mantenir i augmentar l'adhesió i mobilització de la societat civil amb actes que conflueixin en el proper Onze de Setembre del Tricentenari. Hem de situar la causa catalana en les agendes europea i mundial. Una candidatura unitària a les europees hi ajudaria. S'ha de fer l'esforç perquè UDC, ICV i el PSC acabin incorporant-se al procés. S'han d'aprofitar els diversos consells assessors de la Generalitat per avançar en les estructures d'estat. Mas ha de seguir negociant amb Rajoy la possibilitat de celebrar la consulta el 2014. La relació Mas-Junqueras s'ha d'enfortir.

Potser inevitable

Santiago Vilanova, periodista

No ens enganyem, la negociació amb l'Estat espanyol i amb el PP i el PSOE per una acceptació de la consulta serà inútil i una pèrdua de temps que agreujarà la crisi social, política i ecològica. La fórmula de negociar (secretament) amb Rajoy una consulta legal amb una pregunta ambigua i descafeïnada seria un frau en què no pot caure, no hi caurà, el president Mas. La llei de consultes i unes eleccions plebiscitàries, probablement, seran bloquejades. Llavors serà inevitable una declaració unilateral que, tot i el risc de repressió, tindria un impacte mundial definitiu.

Impossible d'ignorar

Francesc Sanuy, advocat

Forçosament hi haurà un abans i un després de l'admirable mobilització a la bàltica d'abans-d'ahir. El govern central no pot seguir desafiant una massa tan compacta i considerable de ciutadans que, a més de ser l'ase dels cops, ha estat objecte d'humiliacions i tracte colonial, insults i espoli o simple discriminació negativa. Però també n'hauran de prendre nota els partits polítics d'aquí, que han tolerat tota mena d'agressions a l'autogovern. S'obre una nova via de resistència en què el poble s'ha de defensar, cosa que podria portar els partits a assumir el lideratge.

Debat serè

Joaquim Coello, enginyer

El que ara es necessita és que els independentistes expliquin quins són els avantatges de la independència i els unionistes, com es resolen els problemes actuals de la permanència. Per la independència, l'estructura del nou estat i la integració a la Unió Europea; per la permanència, el dèficit fiscal de 10.000 milions d'euros l'any, que equival al 30% del pressupost de la Generalitat, i la garantia de lleialtat institucional. Si aquest debat és serè, informat i intel·ligent, permetrà a la ciutadania optar des de l'objectivitat.

A la rambla Nova de Tarragona una multitud de persones es van sumar a la Via Catalana ■ ROGER SEGURA / ACN

Catalanisme popular

Agustí Colominas, historiador

La contundència de la Via Catalana és l'èxit del catalanisme popular. La gran victòria del catalanisme popular és haver demostrat plàsticament que és l'única força real que mobilitza i, sobretot, perquè no deixa cap marge a la polítiqeria. La gent que va sortir al carrer no acceptarà cap més pacte amb Madrid que no sigui per acordar la consulta. CiU ha constatat de nou, doncs, l'exigència popular. El president sap des de fa temps que no pot escoltar els que li demanen que faci trampes. Es poden discutir els ritmes però no l'essència. Fer-ho l'ensorraria i ensorraria el procés.

És el torn del govern

Rafael de Ribot, periodista

La mobilització d'abans-d'ahir va ser un fet excepcional, al qual el govern ha de donar resposta, però ho haurà de fer combinant la gestió de l'excepcionalitat amb la de l'ordinarietat. Per la seva banda, el govern espanyol no pot continuar fiant la seva sort a la incipient recuperació econòmica esperant que la bonança temperi els ànims. L'únic efecte absolutament contrastat de la inacció de la política és que l'acaba convertint en prescindible.

O ara, o mai

Miquel Sellarès, periodista

Com ha dit Artur Mas: o ara, o mai. Ara Mas té l'oportunitat de tenir dos milions de catalans al darrere. No s'hi valen ni suposats concerts econòmics ni qualsevol altra pastanaga. L'any que ve volem votar. Tots plegats, però, hem d'entendre que som al davant d'un moment històric en què caldrà arriscar amb seny i responsabilitat. Però no cedir ni un pam. Espanya és un fracàs. Com em deia un important periodista britànic, el que cal que es preguntin a Espanya és si ella mateixa podrà seguir a la UE sense Catalunya –i potser sense Euskadi.

La Diada més mediàtica

Ignasi Riera, periodista i escriptor

Les tensions que suggereixen els mitjans espanyols no tenen reflex en el dia a dia de bars, portes d'escoles, piscines o espais d'esbarjo. Cada cop hi ha més gent que accepta, de bon grat o per força, que això de la independència està dat i beneït, i que es farà per mitjans gairebé del tot pacífics. Inquietants els fets de Blanquerna, on jo acabava de saludar el delegat. L'estil de l'escamot podia a acció d'anunci hitleria dels anys trenta. Cal un seguiment. No oblidem que la presència catalana al govern és la del ministre de l'Interior.

El Parlament ha de decidir

Isabel-Clara Simó, escriptora

Vull expressar la meua immensa alegria per la perfecció de la Via, per l'èxit de participació i per la civilitat; vull felicitar en especial l'ANC i la seva presidenta. Ara bé, Joan Fuster deia: massa visques, massa banderes, massa himnes, fent referència a l'exces d'emotivitat que ens caracteritza. Fa l'efecte que, feta la cadena, ja hem fet els deures. La independència es guanya al Parlament. Els partits, afeblits per la crisi, no han liderat aquest moviment. I no es poden limitar a aplaudir: han de prendre decisions.

La mata

Xavier Cortadellas, escriptor

Si en aquest país hem estat capaços d'obrir les botigues cada cop que hem perdut, no hi ha res que faci pensar que decidírem tancar-les quan s'encarrila. Com sempre, hem tornat a la feina, si és que en teniem. Sabent, però, que haurem de continuar estant mobilitzats i que haurem de votar ben aviat, i fer que tot això sigui encara més democràtic per continuar sumant, perquè encara no hi som tots. Que és el país el que ha de ser lliure i no els dirigents. Una mata de junc quan estem units, un somni inútil si no féssim pinya.

No baixaran mai del ruc

Josep M. Llaurador, psicòleg i consultor

La participació ciutadana ha augmentat aquest Onze de Setembre, amb el repte afegit de la descentralització de la Via Catalana. La gent hi ha posat encara més de la seva part que l'any passat. N'està convençuda i ja no combregarà més amb rodes de molí. Els polítics catalans hauran de fer la consulta i, segons el resultat, anar per feina. Tindran bons aliats en uns polítics espanyols maldestres que mai no baixaran del ruc, cosa que, si no s'entén des del punt de vista de l'orgull patri, s'entén des de l'economia, perquè sense l'ase dels cops o la vaca...

Internacionalització

Josep Gifreu, professor de comunicació

La Via Catalana ha mostrat i consolidat dues línies d'acció a mantenir fins al referèndum del 2014. A l'interior, anar ocupant tota la centralitat política. Vers l'exterior, buscar el reconeixement del dret a decidir que Espanya s'entesta a ignorar. El conflicte polític s'ha d'internacionalitzar per totes les vies possibles amb l'acció coordinada del govern, les institucions i la societat civil. Caldria intensificar una ofensiva estratègica als països i dirigents més decisius pel reconeixement de la legitimitat del procés d'autodeterminació de Catalunya.

Diàleg de presidents ara

Miquel Vilardell, pres. Col. Metges Barcelona

El dret a poder expressar-se i manifestar-se s'ha de respectar sempre i una part molt important dels ciutadans de Catalunya han expressat la seva voluntat de poder decidir realment cap a on volen anar. Ara cal saber escoltar i saber interpretar aquesta veu. Això vol dir que el president de la Generalitat i el president del govern central han d'entrar en un diàleg perquè es pugui arribar a fer la consulta que el poble català demana. Això seria respectar el que ha expressat la ciutadania. I no ha de passar res, perquè, al capdavant, es tracta d'un acte democràtic.

Internacionalització

Toni Cruanyes, periodista

Hem avançat en el reconeixement per part de l'opinió pública internacional. Ara és l'Estat espanyol el que ha de moure fitxa. Però és importantíssim que el marc en què actua Espanya sigui dins de l'arbitratge de la comunitat internacional. La Unió Europea —a més de les Nacions Unides— han de maldar perquè es pugui fer un referèndum escrupolosament democràtic. Catalunya necessita aliats. I la millor manera d'aconseguir-los és intensificant la campanya per convèncer l'opinió pública internacional.

L'N-340 va quedar tallada perquè hi passés la Via Catalana. A la imatge, a Avinyonet del Penedès ■ J. RAMOS

Seguirem!

Imma Tubella, catedràtica de comunicació

Seguirem! Seguirem perquè cada dia que passa ens consolidem i per tant ens enfortim, perquè amb cada acció que fem incorporem noves sensibilitats i ho fem de manera pacífica, optimista i contundent. Seguirem perquè hem arribat a un moment en què l'opció de la independència és l'única realista. Com? Seguint el full de ruta al voltant del qual anem construint consens, actuant i aixecant aquest nou país des d'ara mateix, sense esperar permís, i, molt especialment, no escoltant amenaces, manipulacions o, també cal dir-ho, possibles cants de sirena.

Gestió política d'estat

Josep Maria Uya, doctor en filologia

Gestió política d'estat: acció internacional i acció amb l'Estat, per assolir un referèndum pactat, a través del Parlament, units, de veritat, els partits que no rebutgen una consulta. Si en un termini raonable no s'assoleix, eleccions i presentar-se en blocs, independentista, federalista i espanyolista. I segons la majoria, aplicar el mandat popular. I si és clar per la independència, declarar-la unilateralment. I si no, cadascú a seguir treballant per les seves tesis. I regalar un diccionari als que no volen la consulta, perquè cerquin el significat de la paraula *democràcia*.

Tirar pel dret

Xavier Díez, historiador

Mentre l'esperit de Pinochet es passeja per Madrid, Catalunya ha estat exemple d'unitat popular. Vista la Diada, la història immediata i remota, hi ha una única via: la de tirar pel dret. Pel dret de la voluntat popular, i no la d'una constitució-codi de Hammurabi. Tirar pel dret de la sobirania unilateral, com els pares fundadors dels EUA, que en la seva emancipació iniciaren la ruptura amb el passat feudal. I tirar pel dret amb urgència perquè, com fa evident qui pretén preservar la unitat espanyola a hòsties, la independència és, sobretot, una qüestió de seguretat democràtica.

És l'hora de la política

Xavier Ferrer, economista i polític

La societat catalana ha tornat a mostrar al món voluntat de més sobirania, de més llibertat i de cansament de la situació actual. Aquesta realitat ja no té aturador i no pot ser ignorada pels governants. Així les coses, és necessari que el govern de l'Estat i el de la Generalitat afrontin la situació, amb valentia i generositat, i dialogant, que és com es fa en democràcia, i entenent també que, en un món globalitzat, un nou estat, si fos el cas, no ha de suposar cap distorsió econòmica o social.

Tot bloquejat

Xavier Rius, periodista

Crec que Mariano Rajoy no farà cap pas per por de ser desbordat per la dreta del PP. Artur Mas sap que no és possible fer la consulta sense el sí de Madrid. Així que el Parlament aprovarà la llei de consultes i potser la pregunta, mentre ERC votarà els pressupostos. Un cop Madrid impugni la consulta, tot quedarà bloquejat. Mas no convocarà eleccions per por de perdre-les i a ERC li serviria de poc guanyar-les sense una majoria suficient. Així que el 2015, pressupostos prorrogats. Tant de bo m'equivoqui!

Obrim els llibres

Ramon Sargatal, pres. Òmnium a la Selva

Doncs ara a signar un contracte de dipòsit amb els representants del poble per lliurar-los temporalment la iniciativa política. A veure quin ús en fan i com la guarden. Si ens fallen, els la tornarem a reclamar perquè és nostra. I mentrestant, un cop demostrada l'acció, a demostrar també la capacitat de reflexió. Pleguem un temps les estelades i obrim els llibres... La independència i l'estat propi només tindran sentit si hi arribem amb una nació forta en el terreny de la llengua i la cultura.

Persistint no hi ha quimera

Agustí Pons, *escriptor*

Aquest moment històric em recorda la Transició. Tampoc, aleshores, sabíem com acabaria tot plegat perquè la història mai no està escrita abans de començar la partida. El procés d'ara neix d'una voluntat popular, interclassista i intergeneracional. Si la pressió popular no decau, la independència no serà una quimera. La situació geoestratègica de Catalunya dins Europa no ens afavoreix, com, per exemple, va afavorir els Països Bàltics. Però si la negativa al diàleg del govern central persisteix, el marc de la UE serà el més receptiu a les aspiracions catalanes de tots els que hem tingut fins ara.

Treballar per la consulta

Núria Esponellà, *escriptora*

Els nostres polítics hauran de treballar de valent per fer possible la celebració de la consulta l'any que ve. Estem vivint un procés complex que demana la col·laboració d'una gran majoria ciutadana. El repte és saber actuar sense pausa i, al mateix temps, sense pressa. En aquest moment és important que l'ANC sigui capaç de difondre els arguments que molts compartim entre la societat civil de l'àrea metropolitana de Barcelona i de les ciutats més poblades del país.

Complicitats

Lluís Foix, *periodista*

Caldrà controlar la velocitat del canvi. En política, les coses és millor fer-les quan tenen aquell punt de maduresa que no admet dilació si no es vol caure en l'agror de la fruita podrida. Si s'ha de fer la consulta, que es faci tan aviat com sigui possible, que el poble català es pronuncii d'una forma clara, precisa i concreta, sobre el futur que vol. S'haurà de fer en temps i forma. Les presses no volen dir que el procés fins al referèndum s'hagi de fer a corre-cuita, sense tenir assegurades les complicitats de la majoria de la UE i sense aconseguir una garantia de legalitat del govern d'Espanya.

Superar la legalitat

Ponç Feliu, *escriptor i exmagistrat del TSJC*

En l'actual dret espanyol no existeix sortida legal possible per assolir la independència. Ni el Tribunal Constitucional format pels més prestigiosos magistrats del món trobaria mai la menor escaleta, atesa la contundència, sense fissures, de l'art. 2 de la Constitució. O s'aconsegueix la reforma d'aquest article (blindat, d'altra banda) o, mitjançant una pressió internacional irresistible, l'acceptació per Espanya d'una via fàctica catalana. Al pessimisme de la raó cal, però, oposar-hi l'optimisme de la voluntat.

Cal una data

Enric Roca, *coordinador Edu21*

La mobilització del poble català, perseverant, cívica, il·lusionada, anhelant la llibertat, mereix una resposta política de la mateixa altura. Cal posar data a la consulta i que es produeixi en la modalitat que, finalment, sigui possible. Potser fóra bo fer-ho abans d'Escòcia, tot aprofitant l'11 de setembre del 2014 per convocar la darrera demostració multitudinària prèvia a les urnes. La situació excepcional, en tots els terrenys, que viu el país demana que es prenguin decisions valentes sense més dilacions.

Els partits, al darrere

Xavier Ginesta, *periodista i professor*

L'èxit de la Via Catalana posa de manifest que l'apoderament de la societat civil és un repte per a l'establishment. Carme Forcadell, exigint a Mas que "prengui decisions històriques", tangibilitza la voluntat de gran part de la societat civil que reclama cor fort i pas ferm en el camí cap a l'autodeterminació. La maquinària dels partits tendeix a afegir-se als actes quan no els pot controlar. L'ANC ja fa dos anys que posa contra les cordes la política pactista catalana i li suplica cops d'efecte. La Barcelona oficial encara té deures per fer; Madrid no els farà mai.

La pluja va donar treva per fer la cadena humana ■ E. MAGRE

Facilitar la consulta

Lluís Falgàs, *periodista*

La mobilització ciutadana ha tornat a posar a prova la classe política. Si no són clars i contundents, hi ha el perill que el Parlament de Catalunya i el Congrés dels Diputats vagin perdent la iniciativa. Convé que facilitin com més aviat millor la consulta. Amb una votació neta i clara sabrem el grau de sobirania que desitja el país. L'avorat tot serà més fàcil per afrontar i acatar el futur. Sovint fa la sensació que des de la política s'utilitzen estratègies que no són vàlides enmig de la demanda popular.

El dret a ser consultats

Dídac Ramírez, *rector de la UB*

Catalunya, com a nació, ha de disposar de tots els mecanismes per poder desenvolupar la seva identitat col·lectiva. Un d'aquests mecanismes és el dret a l'autodeterminació. Després de l'èxit de mobilització cívica, pacífica i reivindicativa de la nostra diada de l'Onze de Setembre, la Via Catalana l'entenc com l'expressió d'un sentir prou representatiu de tot un poble, com un missatge clar dirigit a les instàncies polítiques, àdhuc internacionals, de la voluntat ferma de l'exercici democràtic d'aquest dret.

Cap a la independència

Narcís Oliveres i Terrades, *exconseller*

Catalunya, l'11 de setembre del 1714, va quedar annexada a Castella. Una annexió comporta la pèrdua de la dignitat nacional. La dignitat i els drets iguals de tots els membres de la família humana són el fonament de la llibertat, la justícia i la pau al món. L'11 de setembre del 2012 va significar proclamar la voluntat de recuperar-la. L'11 de setembre del 2013 ho hem fet i els catalans tenim la responsabilitat d'actuar de conformitat amb la dignitat i ara hem de recuperar la independència.

Estratègia

Jordi Garcia-Petit, *acadèmic*

Mirar de no perdre el bou i les esvelles. La independència, declarada unilateralment -l'Estat espanyol mai no s'avisarà a una independència pactada-, no serà reconeguda ni per la UE ni per cap estat decisiu (EUA, la Xina, Rússia). Les energies populars mobilitzades hauran de ser convertides en estratègia per assolir més autogovern, més finançament, més respecte a la nostra llengua. No veig els actuals dirigents capaços de conduir la reconversió i d'impulsar una nova renaixença de la nació catalana.

Mantenir la iniciativa

Jaume Argerich, *economista*

En política és clau tenir i mantenir la iniciativa. Per això són incomprendibles els gestos del president de la Generalitat, Artur Mas, quan vol cedir la iniciativa al president espanyol, Mariano Rajoy, tot esperant-ne una contraoferta que no vol ni pot fer. La seva inacció és mitja campanya del sí. Mantenir la iniciativa és esgotar les vies per a una consulta legal amb una pregunta clara d'aquí a finals d'any. Si Madrid ho bloqueja tot com sembla i l'alternativa són unes eleccions legislatives, el 25 de maig del 2014 hi ha les europees.

Que s'arremanguin

Martí Gironell, *periodista i escriptor*

La ciutadania ha fet un regal de país a la classe política d'un valor incalculable. Ara és l'hora que siguin dignes representants de la força de la majoria del poble que de manera pacífica i festiva va tornar a alçar la veu aquest Onze de Setembre. I ho va fer a favor del respecte i la llibertat d'un poble al qual no es pot escatimar allò que a dreta llei és ben seu: decidir el seu futur. Què es vol, ha quedat ben clar, com s'hi vol arribar, també. Ara només cal que la política i els seus representants s'arremanguin per fer-ho possible, com més aviat millor.

Estructures d'estat

Josep Oliva i Casas, *arquitecte i urbanista*

Els dos grans partits espanyols han demostrat reiteradament la típica i poc democràtica mentalitat castellana envers Catalunya. En això, s'hi barregen franquistes semirecyclats i progress. L'única alternativa és la independència. A part de preparar estructures d'estat, cal convèncer els catalans no sobiranistes insistint en l'argument econòmic i trobar un equilibri entre el seny i la rauxa en la relació amb el govern espanyol i els partits catalans discrepants. El repte? Una excel·lent gestió.

Uns nens vestits i pintats amb l'estelada a la capital catalana ■ ELISABETH MAGRE

Moviment imparable

Sílvia Soler, *escriptora*

L'èxit esclatant de la Via Catalana no serà, probablement, l'element decisiu per accelerar el procés que hagi de conduir Catalunya a tenir un estat propi. En canvi, estic absolutament convençuda que la Via Catalana, i el seu èxit aclaparador, ha estat imprescindible per fer avançar aquest procés i, sobretot, ens convenç a tots que es tracta d'un moviment imparable. Al govern espanyol –ni dèria personal, ni *soufflé*, ni *algarabía*–, a l'opinió pública internacional, i a nosaltres mateixos.

El moment de gaudir

Perejaume, *artista*

Ara és el moment de gaudir durant uns dies d'un país tan meravellós, capaç de generar una tarda com la d'ahir. Quina sort tenim, quina admiració que em provoca el que vam viure! Sergi Pàmies diu en un article que el paisatge és tan elàstic com la gent, i és exactament així. M'agradaria saber què pensarien Josep Carner, Carles Riba o Josep Vicenç Foix si haguessin sabut que viuríem una tarda com aquesta. Abans de pensar què cal fer, hem de gaudir del que vam viure. Jo encara estic sota els efectes del que va passar, estic meravellat.

Parlar clar

Jordi Solà, *escriptor*

Fins ara el procés sobiranista ha avançat amb l'eufemisme com a signe. Al meu entendre, però, el futur més immediat depèn del fet de parlar clar. Si és veritat que el proper pas és posar pregunta i data a una consulta incerta pel que fa a la seva celebració, no veig altra sortida que fixar-ne l'horitzó; hi pot haver qüestions semàntiques a consensuar, però si de preguntar es tracta hem arribat a una cruïlla i cal plantejar si Catalunya ha d'esdevenir un estat independent i sobirà.

No era una cadena

Joan F. Mira, *escriptor*

Ahir, el gran titular d'un diari de Madrid deia, amb una mala bava còsmica: *Cataluña encadenada*. Doncs sí: Catalunya encadenada a Espanya, i per trencar les cadenes no es formà una cadena, sinó un riu; un riu desbordat de gent feliç, de joves i d'avis, de pares i mares, d'un poble sencer mostrant la millor cara. Com el setembre passat, quan no hi hagué una manifestació a Barcelona: hi hagué una marea humana. I quan un poble inunda alegrement places, carrers i carreteres, alguna cosa grossa ha de passar.

Camí sense retorn

Jaume Oliveras i Costa, *escriptor*

La contundència de la Via dibuixa una ruta que caldrà seguir amb fermesa, i més quan és la societat civil qui marca una voluntat irrenunciable. Més que mai, el 2014 és la data inajornable i cal articular la forma i els condicionants de la consulta. Però també cal que la capacitat de mobilització de la gent es demostrí en el compromís de fer pedagogia a favor de la independència, explicant als nousvinguts i als vells immigrants l'autèntic significat i el benefici d'una Catalunya independent en el context de l'Europa dels pobles.

Perseverar per sumar

Abel Marín, *catedràtic emèrit*

Tres-cents anys després seguim resistint, però en temps de globalització cada vegada és més difícil. La consulta ens la negaran els que manen a l'Estat espanyol, que segueixen menyspreant el que ignoren i volen ignorar. Només cal veure la reacció davant el fracàs olímpic. Els pocs que, més o menys, ens podrien entendre no tenen gaire veu ni vot. I d'Europa no me'n refio. Hem de perseverar, democràticament i pacíficament, sense pausa, i sumar el màxim de ciutadans del país a la causa catalana. Se'ns ha girat feina.

Votar el 2014

Mariano Ferrer, *Noves Bases de Manresa*

La imatge que em queda d'aquesta Diada és que la gent volem votar el 2014. Volem un referèndum, una consulta. Que això no és possible? Doncs que es convoquin eleccions i que cada partit ofereixi el que cregui millor per al país. Esperar a acabar la legislatura no és gens beneficiós per la majoria. A la política –com a la música– li cal un *tempo*, un ritme adequat al moment social, que no és ni el d'Escòcia ni el del Quebec. El que la gent reclama no és esperar dos o tres anys a votar: cal votar el 2014 en consulta, referèndum o eleccions.

Pedagogia a l'estranger

Matthew Tree, *escriptor*

Un dels obstacles més grans és que a la resta del món gairebé ningú no sap què és Catalunya: als estrangers els sembla una cosa nova de trinca: inventada, fins i tot. No sospiten que Catalunya pot tenir una

història o una cultura (o una cuina) pròpies. Ara bé, qualsevol estranger que hagi vist les imatges de la Via Catalana deu sentir una mica de curiositat: no seria sobrer, doncs, atiar aquesta curiositat amb més informació. Si fer pedagogia a l'Espanya monolingüe ha estat una pèrdua de temps, fer-la a la resta del món no és només (molt) viable sinó imprescindible.

Consulta o plebiscit

Edgar Illas, *professor*

El guió és bastant clar: consulta el 2014 i, si no pot ser, plebiscitàries com més aviat millor. Mentrestant, la feina de tots ha de ser la mateixa: donar suport incondicional al president de la Generalitat,

Artur Mas, i al president d'Esquerra Republicana, Oriol Junqueras; seguir les directrius del Consell Assessor per a la Transició Nacional; internacionalitzar l'economia; estar preparats per fer sacrificis (que tot fa pensar que no seran pocs), i, sobretot, no oblidar-se de gaudir de l'alegria de viure una transformació històrica transcendent.

Que parlin les urnes

Isabel Llauger, *directora de comunicació*

Ara, tot. Tot allò que la voluntat lliure i democràtica del poble català decideixi. Tenim pressa, per això no ens podem precipitar. Pacíficament. Serenament. Hi ha massa gent que espera que fracassem.

Abans d'ahir vàrem parlar. Apassionadament i (per què no) folkloricament. I ara tocarà fer-ho de veritat. A les urnes. Amb absoluta llibertat perquè mai no ens puguin dir que els nostres drets, fins i tot el de ser independents, no els hem sabut defensar des de la més estricta de les legalitats. És a dir, que parlin les urnes. Encara que sigui, també, per poder dir que no.

Ara, votar

Josep M. Lozano, *professor d'Esade (URL)*

No hi ha cap altre horitzó, malgrat un sistema institucional amb goteres. Un repte no només per als polítics, sinó per a l'establishment. Tenim el deure moral de ser intel·ligents i ens cal una política d'intel·ligències múltiples. Hom ha recordat que encendre un foc al cor pot omplir el cap de fum. #tenim pressa és un hashtag simpàtic i una emoció comprensible, però no pot ser el principal criteri polític. Ara toca votar. Però cal obrir un espai per deliberar i explorar les opcions i la seva viabilitat. Si alguna cosa hem après és que l'èxit depèn només de fer molt bé les coses.

La caverna està viva

Marina Rossell, *cantant*

Vaig estar al meu barri, a la Sagrada Família, i va ser una emoció molt gran que es traspassava de mà a mà, la sang circulava des del Pertús fins a les Terres de l'Ebre. Per una banda, vull destacar que emocionava molt veure això. Però vaig tornar a la realitat quan vaig veure el que va passar al centre cultural Blanquerna [l'atac dels ultrs a Madrid]. És un lloc molt agradable que conec bé, hi he actuat diverses vegades. No vull espatllar la festa, però la caverna està viva, existeix, mou la cua. No és només un programa de televisió.

La cadena humana plena de gom a gom en el tram de Caldes de Malavella ■ LLUÍS SERRAT

Empremta genètica

Ramon Rovira, *periodista*

Ara és el moment del diàleg franc, obert democràtic i sense límits. La massiva demostració de la Diada no pot ser despatxada pel govern espanyol amb un burocràtic silenci administratiu. Però, en canvi,

intentaran una nova i solemne marejada de la perdut. Perquè encara que Mariano Rajoy tingués voluntat política, que segurament no és el cas, és presoner de les forces internes que tiben dins del seu partit i que no li permetran un pacte amb Catalunya d'aquest calibre. Cinc-cents anys d'història imperial deixen empremta genètica.

Via Catalana

Joaquim Nadal i Farreras, *catedràtic*

Totes les cròniques han destacat el caràcter festiu, pacífic, cívic i democràtic de la Via Catalana. En canvi, cal subratllar el caràcter massiu, la dimensió quantitativa, organitzativa i logística. La mobilització i la mobilitat de centenars de milers de persones va posar de manifest una capacitat d'organització envejable. Quan volem, podem; aquest va ser un missatge al món. El poble de Catalunya ha parlat de manera contundent i inequívoca: volem votar, tenim dret a decidir, volem decidir. La consulta no pot ser una concessió, és una exigència i un dret.

Sense marxa enrere

Imma Merino, *periodista*

No importa que, sigui des de Madrid o a la mateixa Catalunya, ho vulguin ignorar, minimitzar i també menysprear i fins ridiculitzar: la cadena humana que ha aplegat centenars de milers de persones és la confirmació d'un procés que no pot tenir marxa enrere i que ha d'incloure una consulta en què tots aquells que viuen a Catalunya han de poder participar. I com que la dimensió utòpica no només ens fa sentir més lliures, si més no d'imaginar, vull creure que el procés ens durà a crear un nou estat.

Activar el 80%

Jordi Font, *licenciat en geografia i història*

Després de l'èxit de la "cadena", el govern català té més força que mai per aconseguir, del govern espanyol, l'exercici del dret a decidir. Cal, però, que compti amb la principal força de què disposa: la que suposa el 80% del Parlament de Catalunya. Hauria d'activar la Comissió Parlamentària pel Dret a Decidir (CiU, ERC, PSC, ICV) i donar-li l'alt paper que li correspon. Potser això mouria el PSC a incorporar-se al Pacte Nacional que agrupa les expressions diverses de la societat civil.

Renovació política i social

Xavier Garcia, *escriptor*

Junt amb la legalitat i legitimitat de la consulta per recuperar democràticament el poder polític d'Estat per a Catalunya, el meu "i ara, què?" va destinat a desitjar que aquest nostre poder sigui protagonitzat per unes forces socials i polítiques renovades i renovadores que el dotin de substància popular, perquè ha estat i és la societat —sense adscripcions ideològiques predeterminades— la que ha permès fer el gran salt d'un autonomisme calculat a l'exigència nacional màxima de la llibertat.

La independència

Hèctor López-Bofill, professor de dret UPF

Tant la Via Catalana com la manifestació de dimecres reflecteixen una voluntat popular majoritària d'assolir la independència de Catalunya de la forma més immediata. És, doncs, aquest objectiu el que les institucions han d'assumir i la fórmula per materialitzar-la és un aspecte instrumental. Si una consulta no serveix per assolir la plena sobirania, les institucions catalanes han d'abandonar el projecte i potenciar qualsevol altre mecanisme que permeti el gest fundador del nou estat, per exemple, una DUI (prèviament eleccions o en el marc del Parlament actual).

Treballar més que mai

Jordi Llavina, escriptor

El conflicte amb l'Estat és d'arrel democràtica. El famós *subjecte polític*. Molta gent no reconeix a Catalunya la condició de nació històrica. Per a ells, la Generalitat és un òrgan de fireta. I la llengua i la cultura, són de segona. Fins fa un any, la por governava l'esperit dels catalans. Tot s'ha capgirat. De l'altra banda, continuen no entenent res. Però els caldrà entendre que la democràcia és innegociable. El món ho sap, això. I ara què? Treballar més que mai. Per l'excel·lència en un país que no neix, perquè és antic, però sí que neix a una nova etapa esperançadora.

Motius per ser valents

Joel Joan, actor i director de cinema

Hem de ser valents perquè tenim molts motius per poder-ho ser, perquè el poble està unit darrere la democràcia, darrere el dret a decidir. Per tant, ara cal una pregunta clara, una data concreta, i que es faci el referèndum. Si resulta que és inviable perquè no es donen les condicions perquè la consulta sigui creïble, aleshores cal fer eleccions anticipades el mateix dia del 2014 en què hauríem hagut de fer el referèndum. Insisteixo, si no es donen les condicions legals necessàries perquè sigui un referèndum democràtic i representatiu, cal fer eleccions plebiscitàries.

Actuar amb intel·ligència

Guillem López Casanovas, economista

Ara toca actuar amb intel·ligència per evitar un escenari que acabi sense referèndum ni consulta, i que la proposta d'eleccions plebiscitàries retardades d'uns i la DUI urgent del Parlament d'altres generi el gran desacord amb eleccions anticipades amb les divisions habituals, de manera que el resultat no sigui així clarament plebiscitari i després de les eleccions ja ningú no s'atreveixi per manca de legitimitat a una declaració unilateral des del Parlament, i es facin impossibles les dues sortides. Seran els dirigents prou intel·ligents per no fer d'un èxit un fracàs?

Canalitzar-ho

Manuel Milián Mestre, periodista

Després del que vam veure dimecres, durant la diada de l'Onze de Setembre, està clar que el procés s'ha de canalitzar per trobar la llera que doni sortida a les demandes catalanes i compartir-les amb Espanya. El que va passar aquest Onze de Setembre significa per a mi l'evidència de que un cicle –el de la Transició– ha acabat, amb totes les conseqüències. D'altra banda, la política de l'estruç d'en Mariano Rajoy, president del govern espanyol, no pot seguir com ara: seria la seva mort política. Catalunya ho està qüestionant tot.

Som la referència

Josep M. Solé i Sabaté, historiador

Fa uns anys va venir a Catalunya Bill Clinton, poc després de deixar de ser president dels EUA. L'home que havia estat president del país més poderós del món, criad amb la barreja racial, va dir llavors que el nacionalisme veritable, el correcte, plural i lliure és el català. Es referia que érem exemple de llibertat i integració com cap altra nació del món. Ara que ens hem descolonitzat nacionalment, seria bo que no caiguéssim en l'error de cercar fora de la nostra actuació fórmules per aconseguir el que, nosaltres, com ningú al món, estem aconseguint.

Imatge aèria de la Via Catalana al Maresme ■ HUG CIRICI

Una consulta de seguida!

Frederic Amat, artista i escenògraf

És el moment de fer una consulta de seguida! No podem esperar més. Hi ha una voluntat manifestada per un poble, per una majoria de catalans que volen que es faci una consulta per decidir el seu futur. Només així podem saber quina proporció de gent vol la independència, qui hi està a favor o en contra. La Via Catalana cap a la Independència d'ahir va ser una manifestació cívica fantàstica en què el poble català va expressar el seu desig que es faci una consulta. No s'han de donar més voltes al tema, és molt evident que la consulta s'ha de fer de seguida.

Un record per al passat

Eulàlia Solé, sociòloga

Després de la gran Via Catalana, les lectures i els pronòstics han de ser positius, però a mi també se'm fa avinent girar la mirada cap al passat. Vers aquella gent que fa 299 anys va viure el pitjor dia de la seva vida. Llavors ningú no podia imaginar que tres segles després aquell poble anorreat hauria reviscut fins a reclamar la independència per tornar a ser el que era. Un record per a tots aquells entossudits a defensar allò que numèricament era indefensable però que honestament mereixia ser-ho.

Obliga els partits

Lluís Muntada, escriptor i professor

La societat civil, amb pulcritud democràtica ha passat de nou el rellotge a la política parlamentària. La Via Catalana és un accelerador de partícules. Obliga a comprovar quina cintura democràtica pot tenir el règim polític espanyol. I obliga a la redefinició de l'actual mapa de partits. Incita CiU i el PSC a adoptar posicions clares. Obliga ERC a no morir d'èxit devorant Mas. Obliga a posar punt i final al paranormal estat de levitació d'ICV. I obliga els unionistes il·lustrats a traficar amb arguments més sòlids.

Ampliar el consens

Àngel Quintana, professor

Ens captiva utilitzar els símbols per reforçar la nostra identitat. Després de l'èxit de la Via Catalana, toca convèncer els incrèduls. Per això hem de substituir simbologia per pedagogia. Cal apropar-se a aquells que s'han exclòs i buscar un consens ampli per la independència. Si no volem que esclati la gran desil·lusió i amb ella deixem de ser sentimentals per convertir-nos en melancòlics, hem de creure en la pedagogia i l'humanisme com dos camins clau per enfortir la cohesió social com a camí bàsic per forjar nous horitzons com a poble.